

Elders Literair op zoek naar het onbekende *door Tijmen van den Born*

Het nieuwe literaire tijdschrift Elders gaat over alles wat niet hier is. Medeoprichter Hans Muiderman kan niet wachten de lezer mee te nemen naar verre oorden.

‘Elders is niet hier maar ergens anders. Een onbepaalde plaats, in ruimte en tijd. Het woord roept een verlangen op. Een vage herinnering of een aanduiding voor een plek of gebied. Wie zich ernaartoe verplaatst, zal het niet aantreffen. Zodra je het een naam geeft, heft het woord ‘elders’ zich op.’ Het citaat is afkomstig uit het redactiemotto van het nieuwe literaire tijdschrift Elders. De redactie vergaderde begin 2020 voor het eerst, komende januari moet het papieren debuut naar de drukker. “Vorig jaar zomer hebben we een thema bedacht. Dat er een tijdschrift moest komen was duidelijk, maar waar het over zou gaan lange tijd niet,” vertelt medeoprichter van Elders Literair Hans Muiderman.

“Iemand stelde ‘elders’ voor en ik was direct enthousiast. Het is een thema dat enorm tot de verbeelding spreekt, mysterieus is. En is tegelijkertijd een onderwerp waar iedereen zich iets bij kan voorstellen.”

“Van de huidige redactie woont ruim de helft in Den Haag. In dat opzicht is Elders een Haags initiatief,” zegt Muiderman in zijn zonovergoten woonkamer. De Hagenaar is zelf actief als schrijver van romans, (reis)verhalen en columns. “De kracht van elders is dat het duidelijk niet hier is. Zoals wij in ons motto al zeggen, heft elders zich op zodra je er bent aangekomen. Of in ieder geval zodra je begrijpt waar je je bevindt. Dat klinkt misschien wat onduidelijk, maar als je doorhebt waar je bent, is het niet meer elders. Dan wordt het een bekende plek. In dat opzicht heeft elders ook sterk met inzicht te maken. Linn Ullmann verwoordt het mooi in haar roman ‘De Rustelozen’ uit 2015: ‘Zien, herinneren, begrijpen. Alles hangt af van de plek waar je staat.’ Vaak heb je pas later door waarom een plek je geraakt heeft.”

Thema

Literaire bijdragen hebben bij voorkeur iets met het thema te maken.

Muiderman: “We moeten het schip de eerste jaren op koers houden. De naam Elders betekent natuurlijk niets als het tijdschrift vol staat met andere onderwerpen.” Dat mag geen probleem zijn, want het thema is breed. Een voorbeeld is schrijver en dichter Dorien Dijkhuis, die op de website van Elders als voorproefje al een muzikale vertelling publiceert. Muiderman wordt erg enthousiast van een verhaal van haar dat binnenkort te beluisteren is. “Dat gaat over Macondo, de fictieve stad uit García Márquez’ boek ‘Honderd jaar eenzaamheid’. Die plek bestaat niet eens, het letterlijke elders!” Ook over bestaande plekken wordt in Elders gepubliceerd. Bijvoorbeeld het eerste deel van een reisfeuilleton van schrijver Kees Ruys, dat zich afspeelt in Indonesië. Op zoek naar een koele plek in het snikhete West-Flores schrijft hij: ‘In het hooggelegen, kille Bajawa, een slecht verlichte stad van modderstegen en gewatteerde jassen, vond ik die in Hotel Bintang Lima, letterlijk ‘Vijfsterrenhotel’, een verzameling betonnen optrekjes die alleen in de verte nog iets van de dromen ademde waarmee de eigenaar zijn onderneming eens moest zijn begonnen.’ Een elders dat wel degelijk bestaat en door Ruys wordt ontdekt en beschreven. Zo maakt de lezer kennis met een andere wereld.

Online en print

Het verhaal van Hagenaar Ruys is op de website van Elders gepubliceerd. De online-variant werd deze week gelanceerd. Muiderman: “Het onlinegedeelte staat los van de fysieke uitgave van ons tijdschrift. Maar je kan als bezoeker van de website wel het ontstaan van de papieren versie volgen, drukklare gemaakte pagina’s zijn daar te zien en je kan je dan al abonneren.” Met het uitgeven van de eerste papieren versie hoopt Elders dan ook op de nodige abonnees. Of die hoop niet ijdel is, moet blijken, want literaire tijdschriften zijn weinig populair. De branche is een niche, ook onder boekenliefhebbers. Niet zelden heeft een literair blad minder dan honderd lezers per uitgave. Muiderman is desondanks hoopvol. “Ik verwacht wel dat we honderden abonnees gaan krijgen. Het thema van ons tijdschrift/platform is onderscheidend ten opzichte van andere literaire bladen. Schrijvers kunnen er veel mee en ook lezers trekt het aan. Het doel is om de diepte in te gaan en

minder te focussen op de actualiteit. Het moet vooral een traag tijdschrift worden. En daar zit denk ik precies de kracht in.”

Beeldende kunst

Elders richt zich op het gehele Nederlandse taalgebied. Naast literatuur wordt er geschreven over beeldende kunst, film, foto en architectuur. Muiderman: “Het gaat om literaire zeggingskracht, literaire potentie. Dat is uiteraard bij geschreven teksten terug te vinden, maar film kan het bijvoorbeeld ook hebben. Beeldende kunst speelt ook een grote rol in het tijdschrift. Daarvoor zijn we op zoek naar beeldend kunstenaarschrijvers. Daarbij gaat het natuurlijk wel in de eerste plaats om het niveau van het geschreven werk.”

Naast kwaliteit publiceren, hoopt Elders ook kwaliteit te ontdekken. “We willen graag een podium bieden aan literair talent. Dat doen we onder andere door middel van een podcastserie waarin jonge schrijvers centraal staan. En met een beetje geluk,” zo voegt Muiderman toe, “spreekt die podcastserie ook wel jonge lezers aan. Dat hoop ik natuurlijk van harte.” De eerste editie moet begin volgend jaar te koop zijn. In de tussentijd draait de website al op volle toeren.

Bron: *Den Haag Centraal*, 7 oktober 2021